

SANT FELIU DEL BAC

La Vall del Bac

M. de la Vall de Bianya

Catalunya Romànica, resum

Situació

Aspecte de l'església, des del costat sud-oest, situada enmig de la vegetació. F. BALTA

L'església de Sant Feliu del Bac es dreça damunt un petit turó, al vessant septentrional de la serra de Malforat, damunt la riba esquerra de la riera d'Oix i presidint la part alta de la Vall del Bac.

Mapa: 256M781. Situació: 31TDG514791. Per anar-hi cal agafar la carretera comarcal C-153 de la Canya a Sant Pau de Seguries. Després de passar el coll de Capsacosta cal deixar el cotxe a la casa de Malbosc, davant mateix de la qual surt un petit camí que baixa fins a trobar la carretera que segueix, de ponent a llevant, la serra de Malforat.

El camí de Malbosc fins a l'església de Sant Feliu del Bac dura una mitja hora a peu. (JVJ)

S'hi pot anar fins molt a prop en 4x4, per Castellfollit, la Vall del Bac, Llongarriu, fins al Coll, direcció Capsacosta.

Història

El temple de Sant Feliu apareix esmentat documentalment l'any 946 amb la grafia de "Sancti Felicis de Bag" com a terme d'una heretat que Fruila i altres executors testamentaris de Goltred cediren aquest any al monestir de Sant Pere de Camprodon. Pocs anys després, el 996, és consignada l'acta de dedicació d'aquest temple, escripturat com a "Sancti Felicis de Bag", el qual fou consagrat pel bisbe de Girona, Ot. Cal dir, no obstant això, que aquesta acta de dedicació correspon a un temple anterior a la fàbrica que ha arribat als nostres dies, ja que aquesta té les característiques pròpies d'una construcció romànica del segle XII; així, doncs, cal convenir que l'església actual és fruit d'una reedificació feta sobre l'obra primitiva.

De les primeres dècades del segle XI, hom sap que l'any 1021 un personatge anomenat Roger oferí el seu fill Bernat al monestir de Camprodon, alhora que feia donació a la dita comunitat d'una heretat que posseïa a la parròquia de Sant Feliu del Bac.

A la segona meitat de la tretzena centúria l'església de "Sancti Felicis de Bacco" apareix citada en l'escriptura de la venda d'una propietat feta l'any 1269 per Pere de Bac, a favor de Guillem, abat del cenobi de Sant Pere de Camprodon. D'altra banda aquesta parròquia figura esmentada els anys 1279 i 1280 com a "ecclesia de Bacho" i "Sancti Felicis de Bacco" respectivament, dins les relacions de temples que contribuïen amb el delme al sosteniment de les croades. Així mateix, un segle més tard, l'"Ecclesia parochialis Sancti Felicis de Bacho", apareix en els nomenclàtors de la diòcesi de Girona, confegits al final de la catorzena centúria.

Una última notícia corresponent a aquest temple de la Vall del Bac, refereix que el rei Pere III de Catalunya, per tal d'afrontar les despeses produïdes per la guerra amb Sardenya, vengué l'any 1372 a diversos abats de monestirs catalans els drets de bovatge, que li eren propis en alguns castells, viles i llocs entre els quals és esmentada en el document la parròquia de "Sancto Felicis den Bach".

Aquesta església depenia eclesiàsticament de la parròquia de Sant Andreu de Porreres. (MLIR)

L'església

Vista exterior de l'església des del costat sud-oest. J. M. MELCIÓ

L'església de Sant Feliu és un edifici d'una nau coberta amb volta apuntada, reforçada per un arc toral apuntat, situat al centre de la nau, i capçada per una testera plana sense absis diferenciat. A l'extrem de llevant es construí una sagristia.

A la paret de ponent hi ha una petita finestra, allargassada. Al mur de migdia s'obre la porta, adovellada, de factura senzilla, i una finestra de doble esqueixada.

El campanar d'esppanya de dos ulls s'alça damunt el mur de ponent, té adossada una construcció arruïnada al seu darrere que formava una torre comunidor; s'hi accedeix per una escala que és adossada al mur septentrional.

Pica beneitera que es troba actualment a l'interior de l'església. F. TUR

A l'interior de l'edifici un arc triomfal apuntat marca la separació entre la nau i el presbiteri, dividint el cos en dues seccions gairebé iguals.

L'aparell és de carreus ben tallats, en filades uniformes. Sota les teules s'insinuen les lloses de la primitiva coberta.

L'església de Sant Feliu del Bac s'inclou dins el grup d'esglésies del segle XIII, de la mateixa Vall del Bac, com Sant Miquel d'Avellanacorba, o la Mare de Déu de Llongarriu, que presenten una nau única, sense absis, i que apareix a l'Empordà en el mateix moment del final de les formes romàniques. Dins aquest grup, Sant Feliu del Bac presenta la peculiaritat de tenir un arc toral, element que la diferencia de les altres esglésies, que, en general, presenten la volta de canó seguida. (MLIC-JAA)

Treballs de restauració

L'any 1996 es descobrí a l'interior de l'església una ara d'altar romànica dins un bloc de maçoneria obrat amb materials d'enderroc. L'ara, de pedra sorrenca, es conserva gairebé sencera, bé que partida en dos fragments (114 × 74,5 × 8 cm). Presenta una motllura formada per un replà i un bordó de perfil de mitja canya. La superfície central de l'ara és a un nivell lleugerament inferior al de la motllura. Conté alguns grafits. En la mateixa església s'ha trobat una pica de pedra rectangular. (CPO)

A l'interior de l'església hi ha un fust de columna, el qual apareix actualment solt. És tallat en un únic bloc de pedra, té la forma cilíndrica i amb les cares totalment llises, mancades de qualsevol ornamentació.

Aquest fust fa 80 cm d'alt i 27 cm de diàmetre. Ha estat tallat en pedra calcària i presenta un fort desgast motivat pel pas dels anys.

És molt difícil situar aquesta peça en el temps, com tampoc no podem, en l'estat en què es troba actualment saber quina funció tenia dins el temple. (JVV)

Text:

Maria Lluïsa Ramos i Martínez / Jordi Vigué i Vinas / Carles Puigferrat i Oliva